

Sygn. akt **II AKa 109/13**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący – Sędzia S.A. Mariusz Młoczkowski

Sędziowie: S.A. Jacek Michalski (sprawozdawca)

S.A. Andrzej Kaczmarek

Protokolant st. sekr. sąd. Agnieszka Jarzębkowska,

sekr. sąd. Anna Kijak

przy udziale Lidii Sobestiańczuk-Jasim prokuratora Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2013 roku

s p r a w y **M. S. (1)**

oskarżonego z art. 148§1 k.k.

z powodu apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego i pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych J. S. i M. M. (2)

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 11 lutego 2013 r., sygn. IV K 262/11

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy, uznając apelacje obrońcy oskarżonego i pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych za oczywiście bezzasadne;

II. zalicza na poczet orzeczonej wobec M. S. (1) kary pozbawienia wolności okres jego tymczasowego aresztowania również od dnia 11 lutego 2013 roku do dnia 10 lipca 2013 roku;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata M. C. kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) złotych tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym oskarżycielowi posiłkowemu J. S.;

IV. zwalnia oskarżonego M. S. (1) od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i ustala , że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

M. S. (1) oskarżony został o to, że w dniu 6 marca 2011 roku przy ulicy (...) w L., w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia M. S. (2), co najmniej kilkunastokrotnie ugodził w/w pokrzywdzonego nożem o długości ostrza 11 cm, czym spowodował u niego obrażenia ciała w postaci siedmiu ran kłutych karku- skupiska trzech ran po lewej stronie karku długości 2, 2,5 i 1,7 cm oraz skupiska czterech ran po prawej stronie karku długości 2,6; 2,5; 2,2; 2,0 cm- których kanały penetrowały w obręb mięśni około kręgosłupowych i w kierunku prawej strony szyi, a jeden z nich penetrował do bocznej części kanału kręgowego powodując przecięcie korzeni nerwowych oraz prawej

tętnicy kręgowej, podłużnych pęknięć skóry w zakresie bocznej prawej powieki górnej, oraz wzdłuż bocznej części prawego łuku brwiowego, rozsianych pasmowatych otarć naskórka oraz licznych różnych rozmiarów zranień, w tym ran tłuczonych tworzących lokalne skupiska w obrębie obu bocznych powierzchni sklepienia głowy, nieregularnych podbiegnięć krwawych wiśniowo- sinej barwy w zakresie prawej powieki górnej oraz w obrębie lewej małżowiny usznej, rany długości około 0,5 cm w okolicy dolnego kąta prawej łopatki, płaszczyznowych otarć naskórka na wysokości grzebienia prawej łopatki, nieregularnych podbiegnięć krwawych tylnych powierzchni obu dłoni, III palca lewej ręki i prawego przedramienia oraz przyśrodkowej powierzchni środkowej części lewego ramienia, skutkujące jego śmiercią w następstwie wymienionych wyżej rozległych obrażeń głowy i karku, a w szczególności rany kłutej powodującej przecięcie prawej tętnicy kręgowej,

tj. o czyn z art. 148 § 1 k.k.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 11 lutego 2013r. w sprawie sygn. akt IV K 262/11:

I. M. S. (1) uznano za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 148 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 148 § 1 k.k. skazano go na karę 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności zastrzegając z mocy art. 77 § 2 k.k., iż będzie miał on prawo do ubiegania się o warunkowe przedterminowe zwolnienie po odbyciu co najmniej 13 (trzynastu) lat tej kary.

II. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądzono od M. S. (1) na rzecz oskarżycieli posiłkowych: J. S. 50.000 (pięćdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku ze śmiercią syna oraz M. M. (2) kwotę 21.243 (dwadzieścia jeden tysięcy dwieście czterdzieści trzy) złote tytułem naprawienia poniesionej szkody majątkowej wynikłej ze śmierci jej brata M. S. (2).

III. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono oskarżonemu okres zatrzymania i tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 25 marca 2011 roku do dnia 5 marca 2012 roku oraz od dnia 24 kwietnia 2012 roku do dnia do dnia 11 lutego 2012r.

IV. na podstawie art. 44 § 2 k.k. orzeczono przepadek dowodu rzeczowego postaci noża z czarną rękojeścią o długości całkowitej 25 cm i długości ostrza 11 cm ujętego w wykazie dowodów rzeczowych I/11nr na k. 118 pod pozycją 2.

V. zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. C. Kancelaria Adwokacka w L. kwotę (...),20 (jeden tysiąc siedemset siedemdziesiąt jeden złotych i dwadzieścia groszy) tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną świadczoną z urzędu oskarżycielowi posiłkowemu J. S..

VI. zwolniono oskarżonego od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, a wchodzące w ich skład wydatki przejęto na rachunek Skarbu Państwa.

Powyższy wyrok zaskarżyli : obrońca oskarżonego oraz pełnomocnicy oskarżycieli posiłkowych : J. S. i M. M. (2).

Obrońca oskarżonego M. S. (1) zaskarżył wymieniony wyrok w całości zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na jego treść, a mianowicie - art.4, art.7, art.201, art.410, art.424 k.p.k. przez:

- niewłaściwą, naruszającą zasadę obiektywizmu - wybiórczą ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez niezasadne ustalenie, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy, w części wzajemnie sprzeczny m.in. (w zakresie opinii biegłych) - dowodzi, iż oskarżony działał w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia M. S. (2), a nadto, iż dokonał celowo samouszkodzenia jamy brzusznej, w sytuacji gdy prawidłowa analiza tegoż materiału - daje podstawy do stwierdzenia, iż oskarżony zaatakowany przez pokrzywdzonego - działał w ramach obrony koniecznej;
- oparcie ustaleń Sądu, a w konsekwencji wyroku jedynie na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego t.j głównie na opinii biegłego G. T. oraz zmienionej w Sądzie opinii biegłego T. I., w sytuacji gdy opinie te są sprzeczne z materiałem dowodowym w tym między innymi z opinią pisemną T. I. oraz szerokim zakresem

uszkodzeń ciała oskarżonego przy pominięciu bądź niezasadnym nie uwzględnieniu dowodów przemawiających na jego korzyść między innymi w w/w opinii T. I., bez należytego uzasadnienia stanowiska w tym zakresie:

- lakoniczną i obarconą błędami co do stanu faktycznego ocenę materiału dowodowego między innymi w zakresie ustaleń dotyczących możliwości przypisania oskarżonemu przekroczenia granic obrony koniecznej,
- nie odniesienie się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do treści dowodów o charakterze rzeczowym w postaci wyników obdukcji oskarżonego i stwierdzonych u niego innych niż rana na brzuchu obrażeń, które w pełni potwierdzają wyjaśnienia oskarżonego w zakresie przebiegu zdarzenia i poszczególnych, agresywnych zachowań M. S. (2) oraz znajdujących się w aktach sprawy wyników badań oskarżonego, stwierdzających u niego cukrzycę, która to choroba mogła mieć wpływ na ewentualnie wzrost agresji u oskarżonego czy eskalację jego zachowań w trakcie zdarzenia,

- przez nie wywołanie nowych opinii biegłych w sprawie z zakresy medycyny sądowej i psychiatrii, w sytuacji gdy :

a/ opinia sporządzona przez G. T. w zakresie mającym istotne znaczenie dla ustaleń Sądu t.j. odnośnie rany w jamie brzusznej oskarżonego, w kontekście uznania jej za samouszkodzenie - była niepełna i sprzeczna zarówno z opinią pisemną T. I. jak, ustalonym zakresem obrażeń oskarżonego, a także wskazanym przez tego biegłego standardowym zespołem cech dla przyjęcia samouszkodzeń;

b/wywołana opinia psychiatryczno-psychologiczna była niepełna z uwagi na brak odniesienia się do możliwości istnienia stanu silnego wzburzenia oskarżonego w trakcie zdarzenia, a także nie uwzględniała konsekwencji choroby - cukrzycy u oskarżonego i jej wpływu na zachowania w tym niezależny wzrost pobudzenia czy agresji, zaś opinia ustna psychiatry, złożona na rozprawie w tym zakresie jest sprzeczna ze stanem wiedzy medycznej.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez odstąpienie na podstawie art.25 § 1 pkt. 3 k.k. od wymierzenia oskarżonemu kary bądź o jej nadzwyczajne złagodzenie na zasadzie art. 25 § 1 pkt. 2 k.k., ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego M. M. (2) zaskarżył wskazany wyżej wyrok w części dotyczącej kary. Zarzucił rażąco niewspółmierność kary w wymiarze 15 lat pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu, przy zastosowaniu wadliwych kryteriów jej wymiaru i niewystarczającym uwzględnieniu okoliczności przemawiających za orzeczeniem kary surowszej.

Podnosząc powyższy zarzut autor apelacji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kary i orzeczenie wobec oskarżonego kary 25 lat pozbawienia wolności, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego J. S. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej kary. Zarzucił rażąco niewspółmierność kary w wymiarze 15 lat pozbawienia wolności wymierzonej oskarżonemu, przy zastosowaniu wadliwych kryteriów jej wymiaru i niewystarczającym uwzględnieniu okoliczności przemawiających za orzeczeniem kary surowszej.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części dotyczącej kary i orzeczenie wobec oskarżonego kary 25 lat pozbawienia wolności, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarówno apelacja obrońcy oskarżonego M. S. (1) jak i apelacje pełnomocników oskarżycieli posiłkowych M. M. (2) i J. S. są oczywiście bezzasadne.

Wobec faktu uznania za oczywiście bezzasadne apelacji pełnomocników oskarżycieli posiłkowych M. M. (2) i J. S. i nie złożenia przez nich wniosków o sporządzenie pisemnego uzasadnienia niniejszego wyroku Sąd Apelacyjny zgodnie z art. 457§2 k.p.k. ograniczył zakres uzasadnienia i nie ustosunkowywał się do wyżej wymienionych apelacji.

Przechodząc do analizy apelacji obrońcy oskarżonego M. S. (1) stwierdzić należy, że całkowicie chybiony jest zarzut obrazy prawa procesowego, a mianowicie art. 4, 7, 201, 410 i 424 k.p.k. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekając w niniejszej sprawie procedował w pełni prawidłowo, nie uchybiając normom zarówno z zakresu prawa procesowego, jak i materialnego. W toku postępowania zostały wyjaśnione – zgodnie z nakazem płynącym z dyspozycji przepisu art. 366 § 1 k.p.k. – wszystkie istotne dla sprawy okoliczności. Ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy poczynił w oparciu o całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego (art. 410 k.p.k.), który ocenił z poszanowaniem reguł wynikających z art. 4, 5 i 7 k.p.k., a swoje stanowisko należycie uzasadnił w pisemnych motywach wyroku sporządzonych zgodnie z wymogami art. 424 § 1 k.p.k. – w szczególności Sąd ten wskazał w uzasadnieniu, które fakty uznał za udowodnione lub też nie, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie dał wiary dowodom przeciwnym.

Przystępując do bardziej szczegółowych rozważań w powyższej materii, przypomnieć trzeba, że przepis art. 4 k.p.k. stanowi jedną z ogólnych zasad rządzących procesem karnym, a to zasadę obiektywizmu, a ponieważ przedmiotem uchybień zarzucanych w apelacji mogą być jedynie konkretne normy nakazujące lub zakazujące dokonywania określonych czynności w danych sytuacjach procesowych, to zarzut obrazy wskazanego przepisu nie może stanowić podstawy apelacji (por. wyrok SA w Lublinie z dnia 23 czerwca 2004 roku, II AKA 140/04, LEX nr 145869; postanowienie SN z dnia 16 marca 2001 roku, V KKN 19/99, LEX nr 51668).

Stwierdzić nadto należy, iż gromadząc materiał dowodowy Sąd Okręgowy nie dopuścił się również wskazanych w apelacji naruszeń polegających na – niezasadnym zdaniem skarżącego – nie wywołaniu nowych opinii z zakresu medycyny sądowej i psychiatrii a więc naruszeniu treści art. 201 k.p.k.. Także brak jest podstaw do zaakceptowania stanowiska autora o rzekomym naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 424 k.p.k. poprzez nie odniesienie się do treści dowodów o charakterze rzeczowym dotyczących stwierdzonych u oskarżonego obrażeń oraz faktu, iż cierpi ona na cukrzycę.

Analiza treści pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia (k – 973-1001) w żadnym razie nie daje podstaw do podzielenia stanowiska obrońcy oskarżonego o naruszeniu przez sąd I instancji art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i ich dowolną ocenę. Wprost przeciwnie – Sąd Okręgowy w Lublinie oceniając poszczególne dowody zebrane w sprawie czynił to z zachowaniem zasad logiki, racjonalności i doświadczenia życiowego.

Nie ma również racji skarżący twierdząc, iż Sąd Okręgowy w procesie dochodzenia do ustaleń faktycznych postępował wbrew treści 410 k.p.k., a więc, że oparł się jedynie na fragmencie zgromadzonych w sprawie dowodów, gdyż z treści pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia wynika jednoznacznie, iż sąd I instancji analizował wszystkie dowody zebrane w sprawie oceniając je zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, tj. jednym dowodom dając wiarę a innym tej wiary odmawiając i uzasadnił swe stanowisko w tym zakresie.

Przechodząc do zarzutu obrazy przepisów art. 7 i art. 410 k.p.k. podkreślić trzeba, że w sprawie tej jedną z podstaw ustalenia stanu faktycznego przez sąd I instancji stanowiły wyjaśnienia oskarżonego M. S. (1), jedyne żyjącego uczestnika zdarzenia, którego wypowiedź procesowa mogła służyć za dowód w sprawie. Lektura pisemnych motywów zaskarżonego wyroku dowodzi, że Sąd Okręgowy w Lublinie dokonał dokładnej analizy wyjaśnień oskarżonego (k – 978-988), odnosząc się do podanych przez niego okoliczności, mogących mieć znaczenie dla ustalenia zakresu jego odpowiedzialności karnej. W szczególności podkreślić należy, iż Sąd ten miał na uwadze, iż z wyjaśnień oskarżonego M. S. (1) wynika, iż został on zaatakowany przez pokrzywdzonego

M. S. (2) , który ugodził go nożem w brzuch oraz spowodował inne obrażenia jego ciała a on sam działał w obronie własnej.

Sąd Okręgowy poddał wyjaśnienia M. S. (1) weryfikacji w oparciu o inne dowody takie, jak zeznania świadków M. M. (2) , T. K. , A. B., M. B. , opinie biegłych G. T. , T. I. oraz opinię Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w L. jak również opinię Instytutu (...) w B. , nie pomijając żadnego z dowodów ujawnionych w toku rozprawy głównej, a przy tym w należyty sposób przedstawiając powody takiej a nie innej ich oceny. Dowody te przywiodły Sąd Okręgowy w Lublinie do trafnego – zdaniem Sądu Apelacyjnego w Lublinie – wniosku o konieczności odrzucenia prezentowanej przez oskarżonego wersji przebiegu zdarzenia, w której przedstawiał on pokrzywdzonego jako osobę agresywną, która go zaatakowała, w tym także ugodziła go nożem w brzuch a siebie jako osobę działającą w trakcie zdarzenia jedynie w obronie własnej.

W świetle powyższych dowodów nie budzi wątpliwości fakt, że pomiędzy oskarżonym a M. S. (3) doszło w dniu 6 marca 2011 roku do kłótni i bójki w trakcie której zadawali sobie oni wzajemnie ciosy. Powodu tego konfliktu sąd I instancji nie zdołał ustalić – nie dał w tym zakresie wiary wyjaśnieniom oskarżonego, iż pokrzywdzony miał do niego pretensje z powodu zakupu komputera, w której to transakcji oskarżony pośredniczył gdyż jego wyjaśnienia w tym przedmiocie są sprzeczne z zeznaniami świadków M. M. (2) , A. B. a także nie znalazły potwierdzenia w zeznaniach świadka T. K.. Sąd także nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego, iż pokrzywdzony zaatakował go bez powodu, gdyż twierdzenie to jest sprzeczne z zeznaniami świadków M. M. (2) i A. B. odnośnie usposobienia pokrzywdzonego i jego zachowania pod wpływem alkoholu. Rozumowanie swe w tym zakresie sąd I instancji przedstawił w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku (k - 982-983) a Sąd Apelacyjny w Lublinie w pełni je akceptuje.

Kolejnym ustalonym przez sąd I instancji faktem jest, iż w trakcie tego zdarzenia M. S. (1) przewrócił pokrzywdzonego twarzą do ziemi, usiadł na jego plecach przytrzymując kolanami, a następnie zadał mu siedem ran kłutych ostrzem noża w okolice karku oraz kilkanaście ran tłuczonych rękojeścią tego noża w głowę po obydwu jej stronach w wyniku czego doszło do zgonu pokrzywdzonego a następnie dokonał samouszkodzenia w postaci rany oraz linijskich obrażeń brzucha. Ustalając powyższe okoliczności sąd I instancji wskazał dowody na których się opierał (uzasadnienie orzeczenia k – 973-974). W dalszej części pisemnych motywów zaskarżonego wyroku (k – 983-988) Sąd Okręgowy w Lublinie dokonał szczegółowej analizy wyjaśnień oskarżonego M. S. (1) odnośnie przebiegu zdarzenia w kontekście innych dowodów zebranych w sprawie. W szczególności wyjaśnił dlaczego nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego co do przebiegu zdarzenia a w szczególności tego, iż to pokrzywdzony ugodził go nożem w brzuch. Przytaczanie w tym miejscu w całości argumentacji sądu I instancji w tym zakresie jest zbędne wskazać jedynie należy, iż sąd ten wskazał na opinie biegłych G. T. , T. I. oraz Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w L. oraz zeznania świadka M. B. , jako przeczące wersji przebiegu zdarzenia podawanej przez oskarżonego, w tym stwierdzające, iż rany brzucha oskarżonego powstały w wyniku samouszkodzenia oraz wskazywał na opinię Instytutu (...) w B. , której ustalenia jednoznacznie świadczą o tym, iż rany brzucha oskarżonego powstały później niż rany pokrzywdzonego, co także przeczy wersji przebiegu przedmiotowego zdarzenia podawanej przez oskarżonego. Sąd Apelacyjny w Lublinie w pełni zgadza się z argumentacją sądu I instancji w tym zakresie.

Reasumując: zdaniem Sądu Apelacyjnego nie sposób uznać za skarżącym, że Sąd I instancji oceniając zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy, dopuścił się naruszenia art. 7 k.p.k. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego (por. wyrok SN z dnia 9 listopada 1990 roku, WRN 149/90, LEX nr 20454), przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k., jeśli tylko:

- jest poprzedzone ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy;
- stanowi wyraz rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających, zarówno na korzyść, jak i niekorzyść oskarżonego;
- jest zgodne ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego a nadto zostało wyczerpująco i logicznie uargumentowane w uzasadnieniu wyroku.

Wszystkie powyższe wymogi sąd I instancji spełnił. Wywody skarżącego zawarte w apelacji przedstawiają natomiast alternatywną wersję oceny dowodów i stanowią jedynie czystą polemikę z prawidłowymi ustaleniami Sądu Okręgowego, nie popartą żadnymi logicznymi argumentami i – jako takie – nie są one w stanie spowodować uwzględnienia zarzutu obrazy art. 7 k.p.k.

W szczególności wskazać należy, iż autor apelacji w sposób nieuprawniony używa stwierdzenia o sprzecznym materiale dowodowym w zakresie opinii biegłych, podczas gdy w rzeczywistości opinie biegłych są wzajemnie zgodne. Prawdą jest, iż na etapie postępowania przygotowawczego biegły T. I. wydał pisemną opinię, której wnioski były sprzeczne z opinią biegłego G. T. lecz w trakcie postępowania sądowego biegły ten opiniując ustanie na rozprawie przyłączył się do wniosków opinii biegłego G. T. nie potwierdzając jednocześnie wniosków ze swojej pisemnej opinii. W tej sytuacji opinie wyżej wymienionych biegłych należy uznać za zgodne. W tej sytuacji brak jest jakichkolwiek dowodów – za wyjątkiem wyjaśnień oskarżonego, którym sąd I instancji odmówił wiary – które potwierdzałyby tezę, iż oskarżony działał w obronie koniecznej.

Dodać należy, iż w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku (k – 994-995) sąd I instancji uzasadnia dlaczego uznał, iż oskarżony M. S. (1) działał z zamiarem bezpośrednim pozbawienia życia M. S. (2) – Sąd Apelacyjny w pełni te wywody akceptuje.

Brak jest także podstaw do podzielenia zarzutu skarżącego o oparciu wyroku jedynie na dowodach niekorzystnych dla oskarżonego przy pominięciu dowodów korzystnych bez należytego uzasadnienia takowego stanowiska. Zarzut ten będący zarzutem naruszenia art. 7 k.p.k. jest całkowicie bezzasadny. Oczywistym jest, iż w ramach swobodnej oceny dowodów, o której mowa w art. 7 k.p.k. sąd ma prawa części dowodów dać wiarę a części takowej wiary odmówić uzasadniając swe stanowisko zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. W taki właśnie sposób postąpił sąd I instancji w sprawie niniejszej. Odmówił wiary wyjaśnieniom oskarżonego M. S. (1) natomiast obdarzył walorem wiarygodności szereg innych dowodów w postaci zeznań świadków M. M. (2), T. K., A. B., M. B., opinii biegłych G. T., T. I. oraz opinii Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej UM w L. jak również opinii Instytutu (...) w B. i stanowisko swe szczegółowo uzasadnił. Dodać w tym miejscu należy, iż skarżący wskazując na dowody „korzystne” dla oskarżonego wskazuje opinię pisemną biegłego T. I. a więc opinię, z której wniosków tenże biegły się wycofał modyfikując swą opinię ustnie przed sądem (wcześniejsza część uzasadnienia).

Całkowicie bezzasadny jest zarzut co do błędnej oceny materiału dowodowego – skarżący wskazuje na ustalenia w przedmiocie dotyczącym możliwości przypisania oskarżonemu działania w warunkach przekroczenia obrony koniecznej. Bezzasadność tego zarzutu wywodzi się stąd, iż sąd I instancji ustalając stan faktyczny wyklucza działanie oskarżonego w warunkach obrony koniecznej (uzasadnienie k – 995-996) uzasadniając swe stanowisko w tym przedmiocie. W tej sytuacji całkowicie zbędne jest rozważanie czy oskarżony mógł działać w warunkach przekroczenia granic obrony koniecznej czy to w zakresie ekscesu intensywnego czy też ekstensywnego.

Niezasadny jest także zarzut skarżącego dotyczący niewywołania przez sąd I instancji nowych opinii biegłych z zakresu medycyny sądowej i psychiatrii. Skarżący podnosząc takowy zarzut wskazuje na art. 201 k.p.k., którego treść jego zdaniem została w ten sposób naruszona. Zgodnie z tym przepisem jeżeli opinia jest niepełna lub niejasna albo gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie, można wezwać ponownie tych samych biegłych lub powołać innych. Przepis ten więc normuje postępowanie sądu w wymienionych w nim sytuacjach przy czym wyszczególnione w nim możliwości postępowania są fakultatywne.

Skarżący, wskazując na konieczność powołania nowego biegłego z zakresu medycyny sądowej uzasadniał to sprzecznością opinii biegłego G. T. z opinią pisemną biegłego T. I. oraz sprzecznościami w opinii biegłego T. dotyczącymi uznania rany brzucha oskarżonego jako powstałej w wyniku samouszkodzenia z ustalonym zakresem obrażeń oskarżonego oraz wskazanym standardowym zespołem cech dla przyjęcia samouszkodzenia. Są to twierdzenia i wnioski bezzasadne. Przede wszystkim należy stwierdzić, iż opinia biegłego G. T. jest pełna i jasna. Biegły ten w sposób konsekwentny i logiczny wyjaśnił mechanizm powstania obrażeń u oskarżonego, w tym stwierdził iż rany brzucha powstały w wyniku samouszkodzenia. Stanowisko swe w szczególności i obszerny sposób uzasadnił.

Dlatego też niezrozumiałe jest twierdzenie apelacji o niepełności i wewnętrznej sprzeczności tej opinii. Prawdą jest, iż biegły ten podał pewien standardowy zespół cech dla przyjęcia samouszkodzenia. Niektóry z tych cech zaistniały także w niniejszej sprawie a jeśliby któreś z nich było brak, to należy pamiętać, iż jest to ogólny, teoretyczny, „standardowy” zespół co oznacza, iż nie zawsze wszystkie z nich w każdej takiej sytuacji występują. Nie występuje także żadna sprzeczność między uznaniem ran brzucha oskarżonego za wynik samouszkodzenia a ustalonym zakresem obrażeń oskarżonego z którego wynika, iż doznał on obrażeń różnych części ciała. Oczywistym jest, iż zarówno biegły jak i sąd I instancji, nie wszystkie obrażenia oskarżonego uznali za powstałe w wyniku samouszkodzeń w kontekście ustalenia faktu bójki między pokrzywdzonym i oskarżonym w trakcie której zadawali sobie oni wzajemnie ciosy.

Natomiast prawdą jest, iż zachodziła sprzeczność między opinią biegłego G. T. a wywołaną na etapie postępowania przygotowawczego opinią pisemną biegłego T. I.. W tej sytuacji, zgodnie z treścią art. 201 k.p.k. sąd I instancji wezwał obydwu biegłych na rozprawę dopuszczając dowód z ich uzupełniających ustnych opinii. Opiniując ustnie przed sądem biegły T. I. dokonał korekty swej opinii z postępowania przygotowawczego i przyłączył się do stanowiska biegłego G. T.. W tej sytuacji nie było już sprzeczności pomiędzy opiniami tych biegłych a tym samym brak jest przesłanek z art. 201 k.p.k. stanowiących podstawę do powołania innych opinii z tego zakresu.

Nadto skarżący, wskazując na konieczność powołania nowego biegłego z zakresu psychiatrii i psychologii uzasadniał to niepełnością tej opinii poprzez braku odniesienia się do możliwości istnienia stanu silnego wzburzenia oskarżonego oraz nie uwzględnienia konsekwencji choroby – cukrzycy i jej wpływu na jego zachowanie – kwestionował stanowisko biegłego zajęte w tym przedmiocie przed sądem jako sprzeczne ze stanem wiedzy medycznej.

Zarzut ten jest bezzasadny. Przede wszystkim stwierdzić należy, iż ustalenie czy sprawca działał w stanie silnego wzburzenia nie dotyczy wiadomości specjalnych i może być dokonane przez sąd bez potrzeby uciekania się do pomocy biegłych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 1986 roku – OSNPG 1986 nr 11 poz. 144, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 lipca 2001 roku w sprawie II AKa 123/01 Prokuratura i Prawo – wkładka 2002/7-8/26). Silne wzburzenie, o którym mowa w art. 148§4 k.k. jest zjawiskiem fizjologicznym a zarazem pojęciem prawnym, którego ustalenie w kontekście związku tego stanu z usprawiedliwionymi okolicznościami należy do zadań sądu. Biegli psychiatra i psycholog nie powinni więc wypowiadać się co do istnienia czy też nie stanu silnego wzburzenia, który jest pojęciem prawnym a jedynie ocenić stan emocjonalny sprawcy i jego osobowość według nomenklatury psychologiczno-psychiatrycznej (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 25 lipca 2012 roku w sprawie II AKa 204/12- LEX nr 1213789, Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 6 grudnia 2012 roku w sprawie II AKa 417/12 – LEX nr 1239877). W sprawie niniejszej biegli lekarze psychiatry i biegły psycholog dokonali między innymi oceny stanu psychiki i emocji oskarżonego a fakt, iż *expressis verbis* nie wypowiadali się co do zaistnienia u niego czy też nie stanu silnego wzburzenia jest prawidłowe i opinia ich z powodu braku takowej oceny nie może być uznana za niepełną.

Na marginesie dodać należy, iż sąd I instancji w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku (k – 996-997) rozważał czy oskarżony działał pod wpływem silnego wzburzenia spowodowanego usprawiedliwionymi okolicznościami i możliwość tę wykluczył uzasadniając swe stanowisko. Przypomnieć w tym miejscu należy, iż do zastosowania instytucji z art. 148§4 k.k. niezbędne jest ustalenie trzech podstawowych warunków:

-wystąpienia u sprawcy afektu fizjologicznego a więc ograniczającego kontrolną w stosunku do uczuć kontrolną rolę rozumu,

-wywołanie tego stanu czynnikami zewnętrznymi niezawinionymi przez sprawcę,

-wzburzenie to ma być usprawiedliwione okolicznościami – błahe przyczyny sytuacji konfliktowej nie mogą być traktowane jako źródło powstania i narastania afektu i popełnienia jednej z najcięższych zbrodni.

Właśnie opierając się o takowe kryteria sąd I instancji wykluczył działanie oskarżonego pod wpływem silnego wzburzenia w rozumieniu art. 148§4 k.k. a Sąd Apelacyjny w Lublinie to stanowisko podzielił.

Nadto skarżący zarzucając niepełność opinii biegłych lekarzy psychiatrów wskazywał na nie odniesienie się do choroby, tj. cukrzycy i jej wpływu na zachowanie oskarżonego, tj. wzrostu pobudzenia czy też agresji. Zarzut ten oczywiście bezzasadny gdyż biegli lekarze psychiatrzy opiniując dodatkowo ustnie na rozprawie (k – 9227 – 927v) wypowiedzieli się w tym zakresie a fakt, iż autor apelacji nie zgadza się z ich poglądami nie uzasadnia w żadnym razie uznania ich opinii za niepełną.

Kolejnym niezasadnym zarzutem jest nie odniesienie się jakoby przez sąd I instancji w pisemnych motywach zapadłego orzeczenia do dowodów w postaci obdukcji oskarżonego i stwierdzonych u niego obrażeń innych niż rana brzucha oraz znajdujących się w aktach sprawy wyników oskarżonego stwierdzających u niego cukrzycę w kontekście wpływu tej choroby na wzrost jego agresji.

Podnieść należy, iż ta ostatnia kwestia, tj. wpływ cukrzycy na ewentualny wzrost agresji oskarżonego została wyjaśniona przez biegłych psychiatrów – wcześniejsza część uzasadnienia – i w tym kontekście nie ustosunkowanie się do tego faktu przez sąd I instancji jest całkowicie prawidłowe skoro jest to okoliczność nie mająca znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Natomiast nie jest prawdą, iż sąd I instancji nie odniósł się w żaden sposób do dowodu w postaci obdukcji oskarżonego i faktu doznania przez niego obrażeń innych niż rana na brzuchu. Przypomnieć bowiem należy, iż pisemnych motywach zaskarżonego wyroku sąd I instancji ustalił co następuje :

-doszło do kłótni i bójki między oskarżonym a pokrzywdzonym w trakcie której wzajemnie zadawali sobie ciosy (k-973),

-oskarżony M. S. (1) doznał obrażeń opisanych w opinii k – 79 (k – 977-978),

-uznał za wiarygodną opinię biegłego T. I. k - 79 w części dotyczącej doznanych przez oskarżonego obrażeń (k – 992).

Sąd Okręgowy w Lublinie rozważał także zakres obrażeń jakich doznał oskarżony (oraz pokrzywdzony) w kontekście oceny wyjaśnień oskarżonego M. S. (1) co do przebiegu zdarzenia (k- 983) oraz uznał, iż część obrażeń oskarżonego – nie tylko rana brzucha ale i linijne płytkie zdrapania w obrębie podbrzusza powstały w wyniku samouszkodzenia.

Reasumując : nie sposób uznać, iż sąd I instancji w żaden sposób nie odniósł się do wyżej wymienionego dowodu.

Rozważając apelację obrońcy oskarżonego M. S. (1) w aspekcie art. 447§1 k.k. stwierdzić należy, iż w żadnym razie wymierzonej temu oskarżonemu kary za czyn opisany w punkcie I wyroku nie można uznać za rażąco niewspółmiernie surową.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że z rażąco niewspółmiernością kary za określone przestępstwo mamy do czynienia wówczas, gdy na podstawie wszystkich okoliczności mających wpływ na jej wymiar można ustalić, że zachodzi wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez sąd I instancji, a karą jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej przy prawidłowym zastosowaniu dyrektyw wymiaru kary zawartych w art. 53 k.k. i dalszych (wyrok Sądu Najwyższego z 14 grudnia 1973 roku w sprawie III KR 254\73 – OSNPG 3-4\1974 poz. 51, wyrok Sądu Najwyższego z 2 lutego 1995 roku w sprawie II KRN 198\94 – OSN Prok. i Pr. 6\1995 poz.18). Nie chodzi w tej sytuacji o każdą ewentualną różnicę w ocenach co do wymiaru kary, ale o różnicę zasadniczą, która powodowałaby, iż karę wymierzoną dotychczas należałoby traktować jako rażąco niewspółmierną, z uwagi na jej łagodność lub surowość.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż sąd I instancji w sposób prawidłowy ustalił, zarówno stopień winy M. S. (1), jak i stopień społecznej szkodliwości jego czynu – uzasadnienie sądu I instancji jest w tym przedmiocie wyczerpujące (k – 997-999). Zważyć należy, iż sąd ten wziął pod uwagę nie tylko okoliczności obciążające oskarżonego ale i okoliczności łagodzące takie, jak działanie w zamiarze nagłym a nie w sposób zaplanowany, z premedytacją, jego młody wiek, prowadzenie ustabilizowanego trybu życia a także postawę po popełnieniu przestępstwa w postaci powiadomienia policji o zaistniałym zdarzeniu. Wymierzając oskarżonemu karę 15 lat pozbawienia wolności Sąd Okręgowy w Lublinie

miał w szczególności na uwadze takie okoliczności , jak stopień winy oskarżonego , społeczną szkodliwość jego czynu , charakter czynu i sposób działania oskarżonego. Sąd ten uzasadnił także dlaczego na podstawie art. 77§2 k.k. ograniczył prawo do ubiegania się przez oskarżonego o warunkowe przedterminowe zwolnienie. W tej sytuacji , kara wymierzona oskarżonemu jest karą sprawiedliwą i w żadnym razie, zdaniem Sądu Apelacyjnego w Lublinie nie można uznać , jako rażąco niewspółmiernie surowej.

Mając zatem powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny w Lublinie wobec bezzasadności zarzutów podniesionych w wywiezionej przez obrońcę oskarżonego apelacji oraz niestwierdzenia uchybień określonych w art. 439 i 440 k.p.k. podlegających uwzględnieniu z urzędu utrzymał zaskarżony wyrok w mocy uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Na podstawie art. 63 § 1 k.k. Sąd Apelacyjny zaliczył na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności okres jego tymczasowego aresztowania również od dnia 11 lutego 2013 roku do dnia 10 lipca 2013 roku.

Rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz adwokata M. C. wynagrodzenia za obronę oskarżonego sprawowaną z urzędu w postępowaniu odwoławczym uzasadnia przepis art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 roku Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2002 roku, Nr 123, poz. 1058 z późn. zm.), zaś jego wysokość znajduje oparcie w treści § 14 ust. 6 w zw. z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Orzeczenie o zwolnieniu oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych i ustaleniu, że wchodzące w ich skład wydatki ponosi Skarb Państwa zapadło w oparciu o przepis art. 624 § 1 k.p.k., gdyż – w ocenie Sądu Apelacyjnego – sytuacja materialna oskarżonego nie pozwalała na uiszczenie przez niego tych należności.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku.